

MONOGRAFIJA

„119. brigada HV-a u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“

Cilj projekta:

1. izraditi, izdati i promovirati monografiju „119. brigada HV-a u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ u prigodi obilježavanja 30. obljetnice ustrojavanja postrojbe 07. rujna 2021. godine.

Svrha projekta:

1. istraživanje, prikupljanje i dokumentiranje arhivske i sekundarne građe o ustrojavanju i ratnom putu 119. brigade HV i čuvanje sjećanja na žrtvu poginulih vojnika, dočasnika i časnika, te promicanje potvrđenih vrijednosti u brigadi tijekom Domovinskog rata.
2. Uključivanjem neposrednih sudionika: udruga veterana – „Klub 119. brigade“ Pula i predstavnika bojni/TRD-a (Pula, Rovinj, Labin i Buzet) koji baštine sjećanja na brigadu, u prikupljanje, autorizaciju i publiciranje foto i druge dokumentacije.

Navedeno je značajno tim više što se protekom vremena objektivno smanjuje mogućnost pronalaska i dokumentiranja relevantne izvorne povjesne građe i autentičnih svjedočanstava. Stoga bi kao jedan od najvažnijih zadataka Projekta bio pronalazak i verifikacija, te objavljivanje (i na taj način činjenje dostupnim javnosti) osnovnih, ali neupitnih činjenica o 119. brigadi HV iz Istre.

Vrijeme za monografiju ovakvog tipa je prikladno jer sada postoji vremenski odmak od 28 godina, koji omogućava hladan i nepristran pogled na činjenice, a uključivanje pripadnika postrojbe omogućilo bi da se kroz osobna svjedočanstva spase i dijelovi osobnih sjećanja na dane ponosa i slave, sada već pomalo dalekih 90-ih godina.

Metodologija izrade monografije:

1. Istraživanje i dokumentiranje ratnog puta 119. brigade Hrvatske vojske od početka osnivanja 1991. godine do završetka borbenog angažiranja koncem 1995. godine, pa sve do njenog rasformiranja, uključujući njene organske sastavnice; 1/119 Pula, 2/119. Rovinj, 3/119. Labin i TRD Buzet s pripadajućim općinama mobilizacijskog razvoja.
2. korištenje dostupne arhivske građe: Središnjeg vojnog arhiva u Zagrebu, Hrvatskog memorijalnog-dokumentacijskog centra Domovinskog rata u Zagrebu, Povijesnog i pomorskog muzeja Istre (Pula), fotodokumentacije dnevнog lista Glas Istre i niza drugih, te dokumentacije u privatnom posjedu pripadnika brigade i razgovori sa sudionicima ratnih događanja.

Način uređivanja monografije:

Monografiju urediti kroz Uredništvo, kojeg imenuje Vijeće kluba 119. br. u čijem će sastavu biti predstavnici bojni iz Pule, Rovinja i Labine te TRD iz Buzeta, u kojem urednik u kontinuitetu po fazama projekta u ime Uredništva surađuje s autorom Monografije prof. dr. sc. Dukovski Darkom i predsjednikom Kluba 119. brigade, koordinirajući angažiranje članova Uredništva i zapovjednike nižih ustrojbenih cjelina brigade, na prikupljanju i sortiranju arhivske građe i radnih materijala.

Aktivnost ima svoju logiku, razlog zašto je odabrana, subjekte koji ju provode, definirane metode provedbe, lokaciju, precizirano razdoblje provedbe i trajanje, listu troškova koje generira, te u konačnici kvantificirane rezultate. Transparentnost dinamike realizacije projekta izrade Monografije osigurat će se periodičkim informiranjem javnosti putem web stranice Kluba 119. brigade (www.klub119.brigade.hr).

Osiguranje sredstava

Nakladnik monografije „Klub 119. brigade HV“ Pula konstituirat će Odbor za financije i marketing, koji će izraditi konceptualni plan rada odbora glede pribavljanja finansijskih sredstava za zatvaranje finansijske konstrukcije izrade Monografije.

Očekuje se finansijska potpora lokalne i područne samouprave Županija istarska, gradovi Pula, Rovinj, Labin i Buzet, te općine i gospodarski subjekti s područja mobilizacijskog razvoja brigade, te iz drugih izvora: Ministarstvo hrvatskih branitelja i Ministarstvo znanosti.

Prihvatljivi troškovi:

Programski troškovi koji su u skladu s prijavljenim troškovnikom te su izravno vezani uz, odnosno nastali izravnim provođenjem ugovorenog programa. Za izdavanje monografija iz područja kulture i umjetnosti troškovi se odnose na autorski, istraživački, prevoditeljski, urednički i recenzentski honorar te honorar autoru ilustracija/fotografija, grafičku pripremu, ostale redakcijske troškove i tisak 1000 primjeraka knjige.

Neprihvatljivi troškovi:

Neprihvatljivi su svi troškovi koji nisu izravno vezani uz realizaciju financiranog programa, oni za koje nije priložena potpuna finansijska dokumentacija kao i troškovi već pokriveni iz drugih izvora financiranja.

Radna struktura sadržaja monografije „119. brigada HV-a u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ (255-270 str.) -odnosi se samo na tekstualni dio monografije

-Preliminarne stranice: impresum, naslovna stranica (moguća posveta)

-Predgovor autora u kojemu se objašnjava, što kako, zašto, društveno značenje monografije, zahvala sudionicima projekta.

1. Uvodna razmatranja

1.1. Metodologija istraživanja i pisanja monografije, povjesna vrela, arhivska građa, tiskovine, historiografski modeli.

1.2. Milenijska vojna i ratna povijest Istre i Istrana: povijesni modeli i promišljanje povijesno-vojne poveznice povijest ratova u kojima je Istra ili njezino stanovništvo sudjelovalo i društveni memento koji su ti ratovi ostavili u usmenoj i pisanoj povijesti

1.3. Značenje Domovinskog rata u Istri nastavlja se na prethodno poglavlje čineći poveznicu s poviješću i povijesnim prethodnicima u smislu percepcije Domovinskog rata i sudjelovanju u njemu s vrlo visokom stopom odaziva.

(20-25 str.)

2. Kaotični raspad Jugoslavije i put k razdruživanju republika

2.1. Društvene, političke i vojne prilike i sigurnosna situacija u Hrvatskoj svibanj 1990. – rujan 1991. Objasniti društvenu, političku i vojnu stvarnost u Hrvatskoj, pripreme za osamostaljenje i oružani sukob. Politički i vojni planovi i promišljanje načina izlaska iz jugoslavenske federacije.

2.2. Politička i sigurnosna situacija u Istri 1990.-1991. Politička i vojna stvarnost u Istri, oblikovanje političke scene u Istri, vojno značenje JNA u Istri, problem prebjega, ustrojavanje jedinice za posebne namjene policije, Općinskih kriznih štabova.

(25-30 str.)

3. Ustrojavanje 119. brigade ZNG „R“ – HV-a srpanj – prosinac 1991.

3.1. Kaotično razdoblje ustrojavanja nenaoružanih i oružanih postrojba govori o ustrojavanju Civilne i Narodne zaštite, prijavljivanju dragovoljaca i njihov pojedinačan odlazak na ratom zahvaćenim područjima Hrvatske. Riječ je o prerastanju Narodne zaštite u oružane postrojbe, ustrojavanju postrojba TO-a te njihovu prevođenju u domobranske postrojbe ili uključivanju u postrojbe ZNG-a.

3.2. Ustrojavanje 119. brigade ZNG-a „R“. Riječ je o početnim problemima ustrojavanja, suradnje kriznih štabova i općinskih sekretarijata za narodnu obranu, sklanjanju mobilizacijskih lista, teškoća s pronalaskom časničkog kadra, psihozama, strahu i neizvjesnosti, Propalom pokušaju prvog ustrojavanja postrojbe ZNG-a, dolasku zapovjednika iz Zagreba, prilagođavanju prilikama u Istri, sukobima oko strategije, taktike i odnosa prema JNA. Očuvanje mira pod svaku cijenu. Metodologija ustrojavanja postrojba, materijalna i moralna pomoć općina. Ustrojavanje brigade na cijelom području Istre do sredine studenog 1991. godine

3.2.1. Ustrojavanje bojni i postrojbi brigadnog sastava listopad-prosinac 1991. u kojem poglavljju će biti govora o različitoj složenosti ustrojavanja bojni u općinama **Pula, Rovinj, Labin** (do kraja studenog i **Pazin**), načinu mobilizacije, opremanja, naoružavanja, obučavanja i prehrani vojnih obveznika, postavljanju zapovjednog kadra, njihovoj motiviranosti, kompetentnosti u razdoblju do odlaska na bojište u siječnju 1992.

Poseban naglasak je na tome što se sve to događa u vrijeme kada je JNA još uvijek prisutna u Istri sve do 16. 12. 1991. Govori se o problemima vojnih obveznika njihovim strahovima, ali i odlučnosti.

3.3. Vojne zadaće i prvi odlazak pripadnika na bojište u studenom 1991. stražarska služba, izviđanje, ophodnje, blokadni punktovi. Odlazak 40-ak dragovoljaca na Stonsku bojišnicu.

(60-65 str.)

4. Život i smrt na bojišnici (siječanj 1991. – studeni 1995.) riječ je o „životu u rovu“, dakle događaji vezani uz bojište i bojišnice, percepcije rata, prijateljstvo, suradnja vojnih i civilnih vlasti, odnosi u postrojbama, prema drugim postrojbama i prema domaćem stanovništvu na širem prostoru smještaja postrojba. Istaknuti dolazak i bivanje na bojišnici po bojnima kako su dolazile. Odnos prema politici i političarima kao i međunarodnim čimbenicima i misijama. Demobilizacija i ponovna mobilizacija, rat u BiH. Promjene u zapovjedništvu brigade i bojni.

4.1. Ratno krštenje 1. (pulske) bojne sudjelovanje postrojba 1. bojne na Ličkoj bojišnici od kraja siječnja 1992. sve do Oluje u kolovozu 1995. Izjave pripadnika bojne, životu, zabavi, nostalgiji, nepripremljenosti na zimu, prilagodbi, logistici, snalaženju.

4.2. Život na bojišnici 2. (rovinjska) bojna, specifičnost, postrojbe, problemi, svakodnevni život vojnika, teškoće na položaju.

4.3. Labinska 3. bojna, problemu ustrojavanja, prilagodbe, život na bojišnici, teškoće, opremljenost i podrška.

4.4. Ostale postrojbe iz brigadnog sastava, odnosi se na postrojbe topništva, logistike, inženjerije, saniteta, PZO-a, raketno-topnički divizion, pristožerne postrojbe...

(85-90 str.)

5. 119. brigada u VRO Oluja govori o općim vojnim i političkim prilikama u Hrvatskoj i BiH, koje će dovesti do VRO Oluja i sudjelovanju 119. brigade koja se u ratu po prvi put tada na ličkom bojištu pojavila u punom sastavu. Hodnja bojni u operaciji i pobjedonosan povratak u Istru. Povratak na granicu s BiH i čuvanje granice. Završetak rata. Priznanja brigade i pojedinaca.

(20-25 str.)

6. Kultura sjećanja „ratni memento istarski“ govori o poginulim, ranjenim pripadnicima postrojbe, čuvanju uspomena na njih i na ratni put brigade, udruge veterana i Klub 119. brigade, aktivnosti, druženju, rehabilitaciji i privikavanju na mirnodopski život, problem PTSP-a i pomoć oboljelim pripadnicima.

(10-15 str.)

- Prilozi:

Formalno i neformalno znakovlje postrojba brigade

Dokumenti

- Vrela i bibliografija
- Imensko i predmetno kazalo
- Sažetak/Summary/Riassunto/Zusammenfassung

(25-30 str.)